

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
„Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi”
Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach schematu II pomocy technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020”
Za treść materiału odpowiada Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Warszawie

Raport z warsztatów

Tytuł: ZARZĄDZANIE WIELOFUNDUSZOWYM LSR

Osoba prowadząca: Inga Demianiuk- Ozga

Przebieg:

Warsztat odbył się zgodnie z założeniami scenariusza, na prośbę uczestników nie udało się zrealizować sesji stolikowej – zidentyfikowane zagadnienia omawiane były w ramach wspólnej dyskusji.

Wnioski:

- Uczestnikami warsztatów byli przedstawiciele wszystkich szczebli wdrażania - m.in. Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Urzędów Marszałkowskich, Lokalnych Grup Działania (członkowie zarządów, rad, pracownicy biur). **Różnorodność uczestników pozwoliła na identyfikację różnych aspektów planowania i wdrażania wielofunduszowych LSR.**
- Uczestnicy przedstawiając się identyfikowali – planowany zakres wsparcia w ramach wdrażania wielofunduszowych LSR oraz czy zaplanowane zostały środki na zarządzanie. **W każdym z 10 województw zaplanowane zostały do wdrożenia fundusze EFRR i/lub EFS, jednak z różnymi zakresami (często bez konsultacji z LGD lub w obszarach, którymi LGD się dotąd nie zajmowały), w części województw nie zaplanowano odrębnych środków na zarządzanie LSR.**
- Uczestnicy mieli możliwość wyartykułowania swojego nastawienia do wielofunduszowości - nastawienie zaprezentowali poprzez określenie na skali swojego zdania, przytoczone argumenty zostały odczytane, skomentowane przez uczestników i stały się podstawą ukierunkowania prezentacji z dobrymi praktykami na przykładzie Stowarzyszenia PARTNERSTWO dla Doliny Baryczy (fundusz rolny + fundusz rybacki), a także zaczątkiem dyskusji w drugiej części warsztatu.
 - Jestem na TAK Dlatego, że.....
 - Nie wiem, mam sporo wątpliwości dlatego, że...
 - Jestem na NIE, widzę bariery w realizacji strategii wielofunduszowych dlatego, że...

Najważniejsze wnioski

- ✓ Zdecydowane większość uczestników jest zadowolona z możliwości realizacji wielofunduszowych LSR wskazując przede wszystkim na: **większe środki finansowe** pozwalając podejmować **nowe działania** i docierać/ aktywizować do **nowe grupy** spośród lokalnych społeczności, **rozwiązywać większą ilość problemów**, uzyskiwać **efekt synergii**.
- ✓ Pomimo optymistycznego nastawienia pojawiły się również wątpliwości związane z: **nowością działań i braku jednolitych zasad** (każde województwo planuje po swojemu z większym lub

mniej z zaufaniem do LGD), każdy z programów nadal opiera się o własne ramy i zasady, co budzi obawę przed naruszeniami. Obawy wynikają z braku doświadczenia wszystkich stron, **utrzymaniem wykwalifikowanych pracowników**, pozyskaniem nowych **osób z odpowiednim do zadań doświadczeniem, kwalifikacjami** (np. do pracy z osobami wykluczonymi).

- ✓ Istotnym aspektem obaw jest konieczność „multifunkcyjności” pracowników LGD – wiele funduszy obsługiwanych na każdym etapie – doradztwa, realizacji, rozliczenia często przez jednego/dwóch pracowników. Bariera jest brak przepływu informacji, partnerskiego podejścia ze strony Urzędów Marszałkowskich (w niektórych województwach), brak szkoleń oraz wystarczających środków na utrzymanie kadry. Ponadto obawy budzi konieczność utrzymania etatów (w niektórych województwach obligatoryjna konieczność zatrudnienia dodatkowych osób) oraz zasad podziału kosztów zatrudnienia pomiędzy fundusze.
- ✓ Zdecydowane obawy budzi – **większy zakres odpowiedzialności** oraz **sankcje** (w tym np.: rozliczanie tylko po osiągnięciu 100% wskaźników) **niezależne od działania LGD, brak zrozumienia metody LEADER** przez audytorów funduszy polityki spójności oraz Urzędy Marszałkowskie traktujące LGD jak realizatorów ich działań, a nie potrzeb lokalnej społeczności.
- ✓ Jako istotna bariera zidentyfikowane zostało również obawy przed **cyfryzacją na każdym etapie wdrażania**:
 - przygotowania biura – różne programy = różne systemy,
 - na poziomie oceny wniosków = brak kompetencji cyfrowych wśród członków Rad (część LGD ocenia wnioski „papierowo”)
 - na poziomie wnioskodawców/beneficjentów – obsługa wniosków elektronicznych, e-korespondencji, rozliczania, podpis kwalifikowany, a nie zaufany jako obowiązkowy (generuje koszty)
 - na etapie monitorowania realizacji LSR (LGD nie wie, w jaki sposób będzie opiniować zmiany, czy i jak będzie miała wpływ na monitorowanie, wdrażanie i osiąganie wskaźników poszczególnych projektów).

Rekomendacje:

- Zidentyfikowane bariery obligować będą LGD do zmiany zasad doradztwa, szkoleń oraz zasad współpracy z beneficjentami i urzędami.
- Ogromną wartością jest doświadczenie pracowników LGD, członków Zarządów – to często osoby z ponad 10-letnim doświadczeniem, są to osoby wierzące w ideę LEADER i zainteresowane dalszym rozwojem umiejętności w tym gotowością do nauki nowych zasad/ rozwiązań wynikających z wielofunduszowości – to czego potrzebują to wzajemnego większego zaufania i współpracy z Urzędami Marszałkowskimi.
- Uczestnicy zidentyfikowali potrzebę szkoleń/ warsztatów z opracowania procedur, obsługi systemów informatycznych, obsługi z systemów do oceny wniosków (np. Omikron), prowadzenia księgowości w wielofunduszowych LGD.
- Zdecydowanym ułatwieniem byłoby to, aby zasady ujęte w ramach Ustawy o RLKS były obligatoryjnie wiodące dla programów regionalnych - obecnie procedury są dostosowywane do każdego z nich, co generuje ogromną ilość pracy zarówno na etapie planowania jak i ich przestrzegania.
- Dobrym rozwiązaniem, na które uwagę zwrócili uczestnicy byłoby zastosowanie ryczałtowej formy rozliczania również dla beneficjentów ostatecznych tak by byli rozliczani nie z wykonania listy zakupów, a zaplanowanych w operacji wskaźników. Tu ważnym elementem i rolą LGD byłoby

planowanie i monitoring realizacji wskaźników (tych ogólnych wynikających z programów ale też tych specyficznych dla danej LGD).

- Ważnym elementem usprawnienia ale i specyfiki podejścia LEADER byłaby możliwość negocjacji wskaźników lub buforu bezpieczeństwa dla ich realizacji co pozwoliło by na większe dopasowanie się do zmieniających się w trakcie wdrażania LSR w tym okoliczności (zewnętrznych tj. pandemia, wzrost kosztów zatrudnienia czy wewnętrznych np. ograniczenie w dostępności turystycznej woj. Podlaskie) istotnych dla społeczności lokalnych.

Na zakończenie warsztatów uczestnicy poproszeni zostali o ponowne odniesienie się wobec wielofunduszowości.

Pomimo zidentyfikowanych barier i problemów zdecydowana większość była na TAK. **Uczestnicy podkreślali jak ważna jest możliwość wspólnych rozmów, komunikacji problemów a także otwartość ze strony wszystkich uczestników procesu wdrażania LSR do ich zrozumienia i dążenia do ich rozwiązania.**